

ger af Loven af 19de Februar 1861 om Fæsteforhold, at denne Lov har fremkaldt et overordentlig stort Antal Gaardsforpagtere. Derved har Loven af 19de Februar 1861 indirecte skadet Fæstebondestanden mange Gange mere, end den har bragt den Gavn. Den daværende Regjering, der satte sig imod Selveiendoms Fremme, undlod at tage med ind under Lovforslaget en Undersøgelse af, hvormange Gaarde der var bortforpagtede, og hvorledes dette Forhold var; man savnede ganske en Veiledning til at afgjøre Spørgsmaalet om, hvorvidt de Grundsætninger, der skulde forbedre Fæsteforholdet efter Lov af 19de Februar 1861, ogsaa kunde anvendes paa Gaardsforpagtninger. Den daværende Regjering forelagde kun halvt, hvad der hørte til det egentlige fulde Spørgsmaal, og derfor staae vi nu her, efterat vi have seet denne Lov virke i 8 Aar, og forhandle om, hvorledes man skal moderere Forpagtningscontracterne i Fremtiden, saaledes at de, der ellers vilde have siddet som Fæstere og fundet deres Betryggelse i Fæstelovgivning, kunne bekvæmes imod Forurettelse. Jeg troer, at denne Stilling er meget uheldig, og jeg holder mig overbevist om, at den Lov, der udkommer af disse Forhandlinger, hvad enten nu Fleertallets Forslag vedtages, eller det oprindelige Forslag gaaer igjennem, eller Mindretallets forskjellige Forslag blive til Lov, ikke i nogen Maade vil spare til de Forventninger, der sættes til den, hverken her i Salen eller udenfor. Jeg holder mig overbevist om, at en saadan intricat Contractmaterie som Forpagtningsforholdet ikke lader sig beherske af en Lov, der skal gives af den danske Rigsdag, og hvorom saamange Hoveder, som der nu bliver Medlemmer til at stemme, skulle samles under een Hat. Den Lov, som vi her give, vil efter min Mening lade et stort Spillerum til Contracts-overeenskomster frit imellem Godseiere og Forpagtere, og det vil da vise sig i Tiden, at mange af disse Forpagtningsforhold maae ansees for at være ubillige og burde have været regulerede anderledes, fordi Forpagterne, dersom de havde været Fæstere, vilde have været ganske anderledes betryggede. Jeg troer derhos, at det Forslag, som Udvalgets Fleertal

har stillet om at forbyde Forpagtning for flere Personers Levetid, afflaffer en Forpagtningsmaade, som er uheldig, men som ikke er synderlig anvendt; men jeg troer ogsaa, at Udvalgets Fleertal, hvis det vil føre Noget igjennem, er indskrænket til at afflaffe denne ene Slags Forpagtninger. Jeg undervurderer ikke den ærede Ministers Indvendinger imod de forskjellige Forslag; jeg har allerede sagt, at, hvis hans Kritik vil slaae til, er vort Forslag ikke meget bevendt; men jeg formener, at disse Forhandlinger og den Lov, der forhaabentlig dog vil fremgaae deraf, maae gjøre det inden kort Tid klart, at vi ikke ere istand til at forbedre Lovgivningen om Gaardsforpagtning saaledes, som vi ønske det, og at derfor om ikke ret lang Tid det Spørgsmaal paany vil komme frem, om det ikke er det Næteste at afflaffe Gaardsforpagtning. Den Deel af Fæstegodsset, der endnu bestaaer som Fæste, vil langt lettere gaae over til Selveiendom, naar den besiddes af Fæstere, end naar det besiddes af Forpagtere. Jeg har den Erfaring eller ialtfald har jeg hørt den Udtalelse af Flere, at Erlæggelse af en Indfæstning ved Fæsteforholdet ingenlunde er den farlige Ting, som man i Almindelighed skildrer den at være. Indfæstningen har efter Lovgivningens Udtalelse den Hensigt at skulde moderere den aarlige Fæsteafgift, og det tør vel ogsaa antages, at Indfæstningen i Almindelighed medfører en lavere aarlig Landgilde; men der er en Omstændighed, som man i Almindelighed forglemmer, naar der er Tale om Indfæstning, nemlig den, at Fæstere har en saadan Capital, eller at han er istand til at tilvejebringe den af sine Forældres Bo; derimod er det oftere Tilfældet, at i vanskelige Aar er der ikke Noget til at dække den Mangel med, som kan indtræffe ved Betaling af Forpagtningsafgiften. Jeg troer ikke, at det Forslag, der er fremkommet om Stillingen af Depositum, fuldstændig gaaer ud paa det Samme som Bestemmelserne om Indfæstning; thi det Forslag, som her ligger for om Stillingen af Depositum berøver Forpagteren Anvendelsen af den deponerede Sum. Forslaget giver kun Forpagteren 4 pCt. aarlig Rente af Capitalen, men, hvis Forpagteren havde dette